

Desno-ekstremistička Alternativa za Njemačku (AfD) osvojila je u nedjelju na izborima u saveznoj pokrajini Saska-Anhalt 44 posto glasova, ali je upitno hoće li sastavljati vladu, pokazuju dosadašnji izborni rezultati. AfD je prema rezultatima na temelju izlaznih anketa i prebrojanih glasova osvojio 44 posto glasova što je rekord na svim dosadašnjim poslijeratnim pokrajinskim izborima.

Kršćansko-demokratska unija (CDU) koja je posljednjih pet godina u ovoj istočnonjemačkoj saveznoj pokrajini bila na čelu koalicije sa socijaldemokratima (SPD) i liberalima (FDP) osvojila je 17,8 posto što je pola od broja glasova koje je osvojila na posljednjim izborima.

Na trećem mjestu se nalazi SPD s 9,1 iza kojeg slijedi stranka Ljevica s 8,8 posto. Stranka Zeleni je osvojila 8,7 posto.

Ljevičarsko-populistička stranka Savez Sahre Wagenknecht (BSW) je uspjela prijeći izborni prag i također će ući u novi saziv parlamenta u Magdeburgu.

Upitno formiranje vlade

No usprkos uvjerljivoj pobjedi, upitno je hoće li AfD dobiti mandat za sastavljanje vlade.

S obzirom na to da se AfD u ovoj saveznoj pokrajini i službeno vodi kao stranka s protuustavnim tendencijama, suradnju su već unaprijed odbile sve stranke koje su preše izborni prag.

Iako je glavni kandidat AfD-a u Saskoj-Anhaltu i u izornoj večer odbacio bilo kakav oblik manjinske vlade, savezno čelništvo ove stranke je sugeriralo moguću suradnju s BSW-om s kojom postoje mnoge dodirne točke poput protivljenja migraciji ili proruski stavovi.

Neki mediji istodobno spominju i mogućnost novih izbora ukoliko ne dođe do dogovora AfD-a s nekom od stranaka u parlamentu.

Dopredsjednik AfD-a Tino Chrupalla rekao je kako nije isključeno da će neki od zastupnika CDU-a koji se protivi striktnoj politici svoje stranke kada je u pitanju suradnja s AfD-om, mogli prijeći u redove Alternative za Njemačku.

Povijesni rezultat

„Mi smo ove večeri ispisali povijest“, rekao je 35-godišnji Ulrich Siegmund nakon objavljivanja prvih prognoza.

On je svoju intenzivnu predizbornu kampanju temeljio na antimigracijskoj retorici što uključuje i tzv. „remigraciju“ tj. protjerivanje stranaca pa i onih s njemačkom putovnicom.

Njegova stranka je najavila da će u slučaju dolaska na vlast „obnoviti odnose s Rusijom“ i ukinuti sve aktivnosti u kulturnom i NVO sektoru koje po njihovom mišljenju nisu dovoljno njemačke.

Siegmund je obećao i mogućnost školovanja kod kuće kao i temeljnu reorganizaciju javnog

medijskog servisa.

Mnogi Merza smatraju krivcem za poraz CDU-a

Iako je Saska-Anhalt sa svojih 2,1 milijuna stanovnika relativno mala u odnosu na ostatak zemlje, pobjeda AfD-a kao prve desničarske stranke nakon Drugog svjetskog rata, imat će implikacije i na predstojeće izbore u saveznom pokrajinama Berlin i Mecklenburg-Zapadno Pomorje za dva tjedna kao i na saveznu politiku.

Mnogi analitičari smatraju da je katastrofalni poraz CDU-a velikim dijelom rezultat izuzetne nepopularnosti kancelara Friedricha Merza koji je ujedno i predsjednik ove stranke.

Predsjednik zastupničkog kluba demokršćanske Unije CDU/CSU u Bundetagu Thorsten Frei odbacio je krivnju kancelara za poraz CDU-a i odbacio je špekulacije o Merzovoj ostavci na mjesto predsjednika stranke.

Vicekancelar iz redova SPD-a Lars Klingbeil je rekao kako je ishod izbora u Saskoj-Anhaltu „jasna poruka“ saveznoj vladi u Berlinu.

AfD pred povijesnom pobjedom u Saskoj-Anhaltu

U istočnonjemačkoj saveznoj pokrajini Saska-Anhalt u nedjelju ujutro otvorena su birališta na kojima oko 1,7 milijuna birača bira novi saziv pokrajinskog parlamenta, a očekuje se uvjerljiva pobjeda desničarske Alternative za Njemačku (AfD).

AfD, koji je u ovoj saveznoj pokrajini definiran kao protuustavna organizacija, prema posljednjim ispitivanjima javnog mnijenja može računati s podrškom od oko 40 posto. Na drugom mjestu se s 23 posto nalazi Kršćansko-demokratska unija (CDU) s premijerom Svenom Schulzeom.

Na trećem mjestu je stranka Ljevica s 11 posto iza koje slijedi Socijaldemokratska stranka Njemačke (SPD) s 8 posto te stranka Zeleni sa šest posto.

Ostale stranke poput ekstremno ljevičarskog Saveza Sahra Wagenknecht ili Liberalno-demokratske stranke (FDP) prema ispitivanjima, ne bi prešle izborni prag od pet posto.

AfD s glavnim kandidatom Ulrichom Siegmundom stremi osvajanju apsolutne većine i postavljanju prvog premijera neke savezne pokrajina iz redova ove stranke.

S obzirom na to da FDP vjerojatno neće prijeći izborni prag, nastavak aktualne vladajuće koalicije CDU-a, SPD-a i FDP-a nije izgledan.

S obzirom na to da sve stranke s izgledima za prelazak izbornog praga odbijaju suradnju s AfD-om, jedna od mogućnosti koje se spominju nakon izbora je i koalicija CDU-a, SPD-a i Zelenih koju bi podržala stranka Ljevica.

Saska-Anhalt je sa svojih 2,2 milijuna stanovnika, 1,7 milijuna birača i svega 1,8 posto udjela u ukupnom BDP-u Njemačke, gotovo bez utjecaja na ukupnu sliku cijele zemlje. No nakon izbora

ove nedjelje, ova savezna pokrajina bi ipak mogla ući u povijesne knjige.

Iako je osvajanje apsolutne većine trenutačno malo vjerojatno, Alternativa za Njemačku (AfD) će gotovo sigurno s preko 40 posto glasova postati najjača stranka u parlamentu u pokrajinskoj prijestolnici Magdeburgu.

Prema posljednjim ispitivanjima javnog mnijenja provedenog za javni servis ZDF, AfD može računati s 40 posto glasova. Trenutačno vladajuća Kršćansko-demokratska stranka (CDU) na čelu s aktualnim premijerom ove savezne pokrajine Svenom Shulzeom bi osvaja 23 posto.

Slijedi stranka Ljevica s 13, Socijaldemokratska stranka Njemačke (SPD) s devet i Zeleni sa šest posto.

Nastavak aktualne vlade samo uz pomoć Ljevice

S obzirom na to da sadašnjoj koaliciji CDU-a, SPD-a i Zelenih takvi rezultati ne bi bili dovoljni za nastavak koaliranja, ostanak na vlasti bi bio moguć samo uz toleranciju Ljevice, stranke koju CDU smatra tek nešto manjim zlom nego AfD.

Prema obje stranke krajnje desnog i krajnje lijevog spektra, CDU na čelu s aktualnim kancelarom Friedrichom Merzom simbolički je podigao tzv. „protupožarni zid“ koji isključuje suradnju.

No taj zid već je popustio u saveznim pokrajinama Tirinškoj i Saskoj, gdje CDU vlada uz toleranciju Ljevice, nasljednice režimske socijalističke stranke SED u bivšem DDR-u.

Ljevica je već najavila spremnost na suradnju jer je, kako je priopćeno, spremna učiniti sve kako bi spriječila da AfD dođe na vlast.

Unutar CDU-a se već stvara otpor takvoj vrsti suradnje.

„Mi nismo 1989. izlazili na ulice da bi sada istima opet omogućili sudjelovanje u vlasti“, rekao je bivši pokrajinski predsjednik CDU-a i borac za ljudske prava u DDR-u Karl-Heinz Daehre.

Na mopedu kroz kampanju

Za to vrijeme glavni kandidat AfD-a u Saskoj-Anhaltu Ulrich Siegmund obilazi pokrajinu na poznatom motociklu Simson, nekadašnjem ponosu industrije Istočne Njemačke.

Simson se doduše proizvodio u susjednoj Tirinškoj, no Siegmund je tijekom kampanje ovaj proizvod koristio kao dio "ostalgije" (istočne nostalgije) i tvrdnji da „u DDR-u nije bilo sve tako loše kako nam na Zapadu sugeriraju“, što je jedan od najčešćih narativa AfD-a koji je na istoku Njemačke, na području bivšeg DDR-a, izuzetno snažan.

Činjenicom da se u kampanji koriste nekadašnjim državnim projektom planske socijalističke ekonomije, u AfD se ne zamaraju sve dok to donosi glasove. Kao ni time što su se potomci židovske obitelji Simson pobunili protiv zloupotrebe obiteljskog imena i to od stranke koja nema

problema s revizijom prošlosti i koketiranjem s neonacističkim grupacijama.

Siegmund je „lice s plakata“ istočnonjemačkog AfD-a: mlad, preplanuo, pun energije i siguran u vlastiti uspjeh.

On je doduše svjestan da su mali izgledi da nakon 6. rujna postane prvi AfD-ov premijer neke savezne pokrajine, ali je siguran da će mu to prije ili kasnije poći za rukom.

„Vlada Svena Schulzea koja uspijeva samo zbog podrške Ljevice vrlo brzo će biti osuđena na propast. A na novim izborima nam tada ne gine najmanje 50 posto“, uvjeren je Siegmund.

AfD još ima izgleda osvojiti apsolutnu većinu ako Zeleni ili SPD ne prijeđu izborni prag, što je prema trenutačnim rezultatima ispitivanja javnog mnijenja, malo vjerojatno.

„Remigracija“ kao zaštitni znak

U slučaju da se to ipak dogodi, AfD je najavio brzu primjenu svog programa koji se uglavnom temelji na pooštrenju useljeničke politike i tzv. „remigraciji“.

Pod tim pojmom, koji je u aktualnu javnu diskusiju lansirao austrijski ekstremni desničar Martin Sellner, podrazumijeva se deportacija građana stranog porijekla koji žive u Njemačkoj, pa i onih s njemačkom putovnicom a koji se, prema mišljenju AfD-a, nisu primjereno uklopili u njemačko društvo.

AfD tijekom predizborne kampanje nije objasnio kako tu najavu namjerava provesti u djelo s obzirom na to da je za useljeničku politiku nadležna savezna vlada. Na ruku im idu statistike i brojni medijski napisi o kriminalu useljenika koji je nadproporcionalno zastupljen u kaznenim djelima poput silovanja ili napada nožem.

U Saskoj-Anhaltu doduše živi tek oko 7 posto stranaca, što je dvostruko manje nego na saveznoj razini, ali je AfD pitanje stranaca uspio nametnuti kao središnje političko pitanje u saveznoj pokrajini koja, pogotovo u zdravstvenom sektoru, ovisi o priljevu strane radne snage.

Opasnost od proruske stranke

Jedna od posljedica moguće izborne pobjede AfD-a u Saskoj-Anhaltu odnosi se na sigurnosni i obrambeni sektor.

Strahovanja se kreću od potencijalnog potkopavanja rada obavještajnih službi do davanja pristupa osjetljivim informacijama stranci naklonjenoj Rusiji. Već je i u prošlosti AfD bio osumnjičen da čestim upitima njemačkoj vladi vezenima uz Bundeswehr i pomoć Ukrajini zapravo rade za Moskvu.

Na domaćemo planu AfD bi mogao raditi na slabljenju Ureda za zaštitu ustavnog poretka, dakle unutarne obavještajne službe. To je ista ona služba koja je mnoge pokrajinske ogranke AfD-a proglasila protuustavnima što mogućava sustavno praćenje pa čak i na razini infiltracije agenata u samu stranku.

AfD tvrdi da je Ured za zaštitu ustavnog poretka alat koji se koristi za slabljenje protivnika etabliranih stranaka, a čak je zaprijetila i njegovim potpunim ukidanjem ako osvoji apsolutnu većinu i preuzme vlast u pokrajini.

Iako vjerojatnoneće moći ići toliko daleko, AfD bi imala prostora utjecati na rad agencije, primjerice zamjenom vodećih dužnosnika.

Obavještajnim se službama također može narediti da se umjesto na desne ekstremizam više usmjere na ljevičarski radikalizam, koji AfD smatra „jednom od najvećih prijetnji unutarnjoj sigurnosti“.

Desni ekstremisti koji vole diktatore

Zastupnik u Bundestagu i stručnjak za sigurnost Konstantin von Notz, zamjenik predsjednika parlamentarnog odbora za nadzor obavještajnih službi, očekuje „drastične posljedice za sigurnosnu politiku“ ako AfD preuzme vlast.

„Desni ekstremisti sa snažnim vezama s diktatorskim režimima ovoga svijeta, prije svega s Rusijom, mogli bi doći na odgovorne položaje s pristupom vrlo osjetljivim sigurnosnim informacijama i bazama podataka“, rekao je za AFP taj zastupnik Zelenih.

Obavještajne službe unutar zemlje razmjenjuju informacije putem internih sustava o osjetljivim temama, od sumnjivih ekstremista do planiranih napada i takozvanih „hibridnih prijetnji“, uključujući one iz Rusije.

„Moskva želi da AfD pobijedi jasno i nedvosmisleno“, rekao je u intervjuu za dpa Vladislav Belov, ruski stručnjak za Njemačku.

Pobjeda stranke na nedjeljnim izborima predstavljala bi ujedno i poraz za kancelara Friedricha Merza, snažnog pobornika podrške Ukrajini protiv Rusije, dodao je Belov.

Za Kijev bi pobjeda AfD-a bila vrlo zabrinjavajuća. Stranka je vodila kampanju protiv njemačke pomoći Ukrajini i zalaže se za obnovu kupnje ruskog plina.

Uspjeh AfD-a u Saskoj-Anhaltu mnogo bi toj stranci značio za još dvoje važne pokrajinske izbore u rujnu, u savezним pokrajinama Berlinu i Mecklenburgu-Zapadnom Pomorju.

Merz dan prije izbora u Saskoj-Anhaltu pozvao na odlučnije suočavanje s AfD-om

Njemački kancelar Friedrich Merz u subotu je pozvao na intenzivnije suočavanje sa strankom Alternativa za Njemačku (AfD) koja ima najviše izgleda za pobjedu na pokrajinskim izborima u nedjelju u Saskoj-Anhaltu.

„Mi se moramo bolje suočiti s ovom strankom i to posebice s političkim sadržajem kao i odabirom rječnika“, rekao je Friedrich Merz na skupu Kršćansko-demokratske unije (CDU) u Hannoveru.

Brojni skupovi održani su u subotu, dan uoči pokrajinskih izbora u Saskoj-Anhaltu, u znak podrške demokraciji.

Merz je ukazao na nedavne izjave predsjednika AfD-a za Sasku-Anhalt Martina Reichardta koji je nedavno na skupu mladeži svoje stranke državu Njemačku opisao kao „lijenu propalicu koja smrdi na drogu“.

„Ova izjava pokazuje što ovi ljudi misle o Njemačkoj...Mi ne smijemo dopustiti da nam ovako ocrnjuju našu zemlju“, rekao je Merz.

On je ukazao na to da se Njemačka može pohvaliti s 80 godina uspjeha, iako se zemlja suočava s brojnim problemima i izazovima, ali je još uvijek jedna od najstabilnijih demokracija na svijetu.

Merz nije sudjelovao na predizbornim skupovima svoje stranke u Saskoj-Anhaltu što analitičari povezuju s njegovom trenutačnom nepopularnošću i bojazni da bi mogao dodatno ugroziti nezavidan položaj CDU-a u ovoj saveznoj pokrajini.

U glavnom gradu Saske-Anhalta Magdeburgu u subotu je održan Festival demokracije s brojnim skupovima na kojima se poziva na očuvanje demokracije i „za cijeli svijet otvorenu Sasku-Anhalt“.

AfD, čiji ogranak za Sasku-Anhalt je Ured za zaštitu ustavnog poretka proglasio protuustavnom organizacijom, uvjerljivo vodi u svim ispitivanjima javnog mnijenja i mogao bi osvojiti i apsolutnu većinu te tako po prvi put u nekoj saveznoj pokrajini formirati vladu. (Hina)

AfD ostvario povijesnu pobjedu, preuzimanje vlasti u Saskoj-Anhaltu upitno

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Ponedjeljak, 07 Rujan 2026 06:49

Objavljeno: Nedjelja, 06 Rujan 2026 07:36

